

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

حوزه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان یزد

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان

سیر حرکت کاروان امام حسین علیه السلام

از مدینه تا کربلا

استاد راهنما

سرکار خانم زهره زارع زردینی

استاد داور

سرکار خانم سکینه ساروخانی

پژوهشگر

بی بی عالیہ اقبالی

بهار ۱۳۹۴

تحمیدیه

سپاس و ستایش از آن خداوندی است که نور عظمتش از افق اندیشه بشر پرتو افکنده و شکوه عزت و جلالش ملک و ملکوت آفرینش را فرا گرفته است، آن پروردگاری که انسان را آفرید و او را اشرف مخلوقات نامید و هدایتش را به دست رسولانی شایسته سپرد. انسان را مرهون لطف بیکران خویش نمود و از اسارت نفس بیرون آورد و به او قدرت تعقل بخشید تا با انتخاب راه و روش مستقیم و آئین الهی و پرتوگیری از انوار درخشان پیشوایان الهی رنگ خدایی گیرد و پیوسته با معبود خویش در عشق بیکرانه‌اش محو شود.

سپاس خدایی را سزد که روحش را در انسان دمید و او را خلیفه خویش گردانید و رهبریش را به دست هادیان نور و رسالت پیشگان حق و حقیقت قرار داد.

تقدیم

تقدیم به سرور سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام که هدایت و ایمان خود را مدیون خون پاک ایشان و یاران و اصحاب باوفایش هستیم.

و تقدیم به منتقم خون آن امام بزرگوار؛ حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، آن که چشم جهان در انتظار اوست و او در انتظار اذن فرج از سوی پروردگارش.

آن خورشید حیات بخش زمان، پرچم‌دار هدایت، قطب عالم امکان، آن دریای همیشه جوشان مهر، میراث دار پیامبر رحمت و عدالت گستر جهان، آن قلب تپنده‌ی ملک و ملکوت و آن ذخیره‌ی الهی که با وجود نازنینش ما را حیات دوباره خواهد بخشید، به دیوار کعبه تکیه زده و می‌فرماید: أنا المهدی، أنا باب الله الذی منه یؤتی، أنا السبب المتصل بین الأرض و السماء، أنا معزّ الاولیاء و مدلّ الأعداء.

تقدیر و تشکر

سپاس فراوان از مادر گرامی و همسر مهربانم که در این راه مشوق و همراه من بوده و با دلسوزی‌های خود من را راهنمایی کرده‌اند.

و سپاس فراوان از مجموعه کادر و اساتید حوزه که بر من حق دارند به ویژه کسانی که در گردآوری و تدوین این مجموعه من را راهنمایی و همراهی کرده‌اند.

«ای اهل کوفه ننگ و سرزنش بر شما باد به راستی چقدر بد و زشت

عمل کردید و ما را به سمت خود راه ندادید و وعده یاری دادید و

برخلاف آن عمل کردید و بیعتتان را شکستید با این تصور که به

وعده‌هایی که به شما داده شده برسید. بدانید که شما ما را خوار کرده و

به قتل رساندید. آگاه باشید که همواره لعنت خدا بر ظالمین خواهد بود.»

امام حسین علیه السلام با لشکر دشمن تن به تن جنگید و تعداد بسیاری را به درک

واصل کرد و بعد عمر سعد که دید لشکریانش یارای مقابله با جنگ تن به تن را ندارند نقض

عهد کرد و فرمان حمله دسته جمعی داد و از هر سو به امام حمله کردند که در این موقع چهار

هزار کماندار امام حسین علیه السلام را باتیرهای خود مورد هدف قرار دادند و این طور نقل

شده بدن ایشان را سوراخ کردند و امام علیه السلام به کنار میدان آمد تا کمی استراحت کند

ناگاه سنگی از جانب دشمن به پیشانی حضرت پرتاب شد که خون جاری شد، پیراهنش را بالا

زد تا خون پیشانی را پاک نماید که نامردی از دشمن تیری سه شعبه و زهر آلود به قلب آن

حضرت انداخت که امام از اسب به زمین افتاد. و لشکر از هر سو به امام که بر روی زمین افتاده

بود حمله کرد و شمر بن ذی الجوشن بعد از آن سر امام را با شمشیر جدا کرد و بدین قضاوت

ایشان و یارانشان را به قتل رساندند و شهید کردند.^۱

^۱ - محمد جواد، صاحبی، همان کتاب، ص ۱۵۰

نتیجه‌گیری

نتیجه‌ای که می‌توان از این تحقیق بدست آورد این است که هیچ‌گاه نباید زیر بار زور و ستم رفت و چشم خود را بر روی گناه بست. اگر چه به ضرر انسان تمام بشود و حتی اگر باعث شود انسان جاننش را از دست بدهد.

همانگونه که سرور آزادگان عالم حضرت اباعبدالله الحسین چنین کرد و در برابر ظلم و ستم و بیداد و حاکمی فاسق ایستاد، اگر چه می‌دانست کشته می‌شود ولی در ابتدا تسلیم نشد و مقاومت کرد و بالاخره با افشا کردن آن حکومت فاسد و ننگین و یزید زناکار و اعمال ننگینش یزید در برابر حکم زور او ایستاد و دست بیعت را به او نداد و خواری را تحمل نکرد و در هر فرصتی که می‌یافت هدف خود روشن می‌ساخت که اصل آن امر به معروف و نهی از منکر و جلوگیری از بدعتها بود و چنانچه دیدیم سرانجام اگر چه به شهادت رسید ولی با سر بریده خود حکومت یزید فاسق و بنی امیه را افشا کرد و مرگ با عزّت را به زندگی با ذلت ترجیح داد و باعث شد که تا جهان و جهانیان باقی است نامش زنده بماند و همه قیامهای تاریخ از قیام او منشأ بگیرد همانگونه که قیام امام خمینی صورت گرفت و ما باید از این سرور آزادگان درس شجاعت و شهادت، شهامت، استقامت تواضع و فروتنی و آزادگی را بیاموزیم و آن را سرلوحه کار خود قرار دهیم و در مقابل امر به معروف و نهی از منکر که شعار اصلی امام بود عکس العمل نشان دهیم و نگوئیم به ما مربوط نیست و خاموش شویم چون باعث می‌شود که نهی بر امر غالب شده و سبب نابودی و مرگ تدریجی اسلام و قرآن و انسانها بشود.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. آل بحر العلوم، سید محمد تقی، مقتل الحسین، بی‌جا، نشر مکتب الحیدریه، ۱۳۸۴
۳. ابن اثیر، علی بن صمد، تاریخ ابن اثیر، ترجمه: روحانی، محمدحسین، ج ۴، تهران، انتشارات اساطیر، ۱۳۷۴
۴. ابن شهر آشوب، محمد بن علی، مناقب آل ابی طالب، ج ۴، قم، انتشارات علامه، ۱۳۷۹
۵. ابن قولویه، کامل الزیارات، نجف، انتشارات مرتضویه، ۱۳۵۶
۶. ابن کثیر، ابوالفراء اسماعیل بن عمر، البدایه و النهایه، بیروت، مکتب المعارف، بی‌تا
۷. ابن نما، جعفر بن محمد، در سوگ امیر آزادی (ترجمه مثیرالاحوان)، ترجمه: کرمی، علی، قم، انتشارات حاذق، ۱۳۸۰
۸. افتخاریان دامغانی، جواد، حسین یا مظهر آزادگی، تهران، انتشارات رشیدی، ۱۳۶۹
۹. الامین، السید محسن، اعیان الشیعه، ج ۴، انتشارات دارالتعارف المطبوعات، ۱۴۰۳ق
۱۰. امین، سید محمد، سیره معصومان، ترجمه: حجتی، علی، تهران، نشر سروش، ۱۳۷۶
۱۱. جعفریان، رسول، تأملی در نهضت عاشورا، تهران، نشر علم، ۱۳۹۱
۱۲. الخوارزمی، موفق بن احمد، مقتل الحسین الخوارزمی، قم، انتشارات انوار الهدی، بی‌تا
۱۳. دهخدا، علی اکبر، فرهنگ لغت دهخدا، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۹
۱۴. دینوری، ابوحنیفه احمد بن داوود، اخبار الطوال، ترجمه: نشات، ج ۲، صادق، تهران، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، بی‌تا
۱۵. رسولی محلاتی، سید هاشم، زندگانی امام حسین، چاپ هفدهم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۰
۱۶. سید بن طاووس، لهوف، ترجمه: میرابوطالبی، ابوالحسن، قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۷

۱۷. سید بن طاووس، سوگنامه کربلا، ترجمه: دزفولی، محمد طاهر، قم، نشر مؤمنین، ۱۳۸۳

۱۸. شریف قرشی، محمد باقر، حیاة الامام الحسین، قم، انتشارات دارالعلم، ۱۳۸۵

۱۹. شهیدی، سید جعفر، خلاصه زندگانی فاطمه الزهرا سلام الله علیها، تهران، دفتر نشر

فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۶

۲۰. شیخ الرئیس کرمانی، عباس، شاهکار آفرینش، قم، موسسه عصر ظهور، انتشارات

سرور، ۱۳۸۱

۲۱. صاحبی، محمد جواد، تفسیر تاریخ سرخ (بررسی انتقادی تاریخ نهضت حسینی)،

چاپ سوم، تهران، انتشارات پارینه، ۱۳۸۵

۲۲. طباطبائی، محمد حسین، تفسیر المیزان، ترجمه: موسوی، محمد باقر، ج ۱۷، قم،

انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴

۲۳. عسکری، سید مرتضی، نقش ائمه در احیای دین (شهید احیای دین)، تهران، انتشارات

دانشکده اصول دین، ۱۳۸۸

۲۴. عظیمی، احمد، سفرنامه عشق (سیری در تاریخ عاشورا)، تهران، نشر کوثر، ۱۳۷۹

۲۵. قمی، عباس، واقعه کربلا (ترجمه نفس المهوم)، ترجمه: شعرانی، میرزا ابوالحسن،

قم، انتشارات نگاران قلم، ۱۳۹۰

۲۶. مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ترجمه: موسوی همدانی، ابوالحسن،

تهران، انتشارات ولی عصر، ۱۳۶۳

۲۷. محدثی، محمد جواد، فرهنگ عاشورا، چاپ چهارم، قم، انتشارات معروف، ۱۳۷۸

۲۸. مقرّم، عبدالرزاق، مخدوم، قربانعلی، مقتل مقرّم، قم، انتشارات نصایح، ۱۳۸۷

۲۹. مسعودی، ابوالحسن علی بن حسین، مروج الذهب، ترجمه: پاینده، ابوالقاسم، ج ۲،

تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۰

۳۰. مسکویه، ابوعلی، تجارب الامم، ج ۱، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۷۹

۳۱. مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، قم، انتشارات صدرا، ۱۳۸۸

۳۲. مفید، محمدبن محمد، الارشاد، ترجمه: موسوی مجاب، حسن، ج ۲، قم، انتشارات

سرور، ۱۳۸۸

۳۳. معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، تهران، انتشارات سپهر، ۱۳۸۰

۳۴. نظری منفرد، علی، قصه کربلا، قم، انتشارات سرور، ۱۳۹۰

۳۵. هاشمی نژاد، سید عبدالکریم، درسی که حسین به انسانها آموخت، تهران، انتشارات

فراهانی، ۱۳۹۱

۳۶. یغمایی، محمدحسین، از مدینه تا کربلا همراه با سیدالشهداء، تهران، انتشارات

ایثارگران، ۱۳۸۴